

DIRVA

Nr. 43 Balandis-April 14, 1961 Cleveland, Ohio

Sėkminga ruso kelionė per erdvę

Kyla klausimas, iš kelinto bandymo.

Pirmąją žmogaus kelionę per erdvę balandžio 12 rytą atliko 27 metų amžiaus rusas, sovietų karinės aviacijos majoras Juri Gagarinas, apskrisdamas žemę 17,000 mylių per valandą greičiu. Jo skridimas tęsėsi 108 minutes, iš kurių 89.1 minutę jis išbuvo erdvėje, 109-187 mylių atstume nuo žemės.

Skrisdamas per erdvę, jis pranešinėjo nuo žemės skridimą sekantiems mokslininkams, kad visą laiką jautėsis gerai, puikiai atlaikęs svorio netekimo stadiją ir gerai matęs žemę, kuri atrodžiusi mėlsva, kai dangus, arba tolimesnė erdvė, buvo "labai, labai tamsus". Aparatūra veikusi tvarkingai, radijo ryšys buvo aiškus, balsas gerai girdimas. Po skridimo astronautas jautėsis sveikas ir nė kiek nenutęjęs.

Astronauto kapsulė buvo žemėn nuleista signalais iš žemės, bet, kaip atrodo, joje buvę įrengimai, leidžią ją

vairuoti pačiam keleiviui. Nors Maskva aiškiai nepaskelbė kapsulės nuleidimo sistemos detalių, bet manoma, kad toji sistema esanti labai panaši į amerikiečių Mercury projekto sistemą.

Erdvėn astronautas buvo iškeltas sunkiausiu iš ligšiol naudotų "erdvės laivų", kuris svėrė penkias tonas ir buvo pavadintas "Vostok" (Rytai), kas turėjo simboliizuoti sovietų pergalę Rytų — Vakarų lenktynėse į erdvę. Jo išleidimo erdvėn ir grąžinimo žemėn vieta nepaskelbta, bet tikima, kad tai buvę atlikta iš sovietų raketų bandymo bazių prie Kaspijos jūros.

Pirmasis kelionę per erdvę atlikęs astronautas — arba, kaip sovietai vadina, kosmonautas — Juri Gagarov yra pavyzdingas komunistas, ir pirmasis jo pagedavimas, grįžus iš erdvės, buvo: "Praneškite komunistų partijai ir vyriausybei ir aš manau išraiškiai Chruščiovui, kad nusileidimas buvo normalus". Vėliau, kai Chruščiovas jį telefonu pasveikinęs girdamasis: "Tepamato pasaulis, ką mūsų žmonės ir sovietų mokslas gali padaryti" — Gagarinas atsakęs: "Dabar tegu bando kiti kraštai mus pasivyti", ir Chruščiovas dar padailinęs: "Tebando kapitalistų kraštai mus pasivyti".

Maskvoje, vos tik paskelbus Tasso komunikatą apie sėkmingą astronauto kelionę, prasidėjo "džiaugsmo mitingai", kurie savo mastu užsienio korespondentams priminė džūgavimus, paskelbus II Pasaulinio karo pabaigą. Pravda išleido net specialią laidą, paštas — specialų ženklą, o kai kuriuose miestuose jau pavadintos gatvės Gagarino vardu. Tai rodo, kaip įtemptai Sovietija siekė šio laimėjimo lenktynėse į erdvę.

Komunistinių kraštų spauda pasiskubino propagandą išplėsti iki kraštutimumo, stengdamosi įrodyti,

kad Gagarino skridimas esąs naujas "pergalingojo socializmo" laimėjimas, įrodo sovietų mokslo pranašumą, bet Sovietija, nepaisant savo pirmavimo raketose ir erdvėje, vis tebenorinti taikos ir "visiško bei visuotinio nusiginklavimo".

Komunistai nemini, kad tas sovietų laimėjimas pagrįstas visų jėgų sukoncestravimu į žmogaus išsiuntimą erdvėn, nesileidžiant į platesnius mokslinius erdvės tyrinėjimus, kaip tai daro JAV, ir kad sovietams pasisekė anksčiau už amerikiečius išmesti erdvėn didesnio svorio erdvės laivus dėlto, kad jį jų rankas pėkaro pateko vokiečių specialistai, kuriems jau tada buvo iš dalies žinomas raketų kieto kuro problemos sprendimas, kad tuo tarpu JAV šią problemą išsprendė tik pastaraisiais metais, anksčiau kamuodamosi su sunkiai suvaldomu skystu kuru, kuris atnešė daug nesėkmių.

Pasaulyje pirmoji rusų astronauto kelionė per erdvę buvo sutikta su dideliu susidomėjimu ir kai kuriuose kraštuose, kaip ir reikėjo laukti, su dideliu susižavėjimu. Jungtinėms Valstybėms, kaip prez. Kennedy, spaudos konferencijoje pareiškė, tas sovietų laimėjimas beveik nepadare staigmenos, nes jo buvo laukiama, ir žinoma, kad visas savo pastangas buvo nukreipę tik į tą vieną bandymą.

Kyla klausimas, iš kelinto karto sovietams pasisekė pasiekti tą laimėjimą, nors jie giriasi, kad tai buvęs pats pirmasis bandymas. Neminint jau ankstesnių aplinkinių keliais atėjusių žinių apie nepasisekusius tokius bandymus praeitų kelerių metų bėgyje, dėmesio vertas tik keliomis vailandomis prieš Gagarino skridimą paskelbtas anglų komunistų "Daily Worker"

(Nukelta į 5 psl.)

KRISTINA ŽIVILĖ NOMEIKAITĖ, 12 metų amžiaus, iš Rochester, N. Y., dalyvaus jaunųjų pianistų varžybose, įvykstančiose balandžio 29 d. Clevelande.

AMERIKA NESIŪS KUBON KARIUOMENĖS

Prezidentas Kennedy paskelbė, kad JAV karinės jėgos "jokiu būdu" neįsikiš į kubiečių kovą prokomunistiniam Fidel Castro režimui nuversti. Jis spaudos konferencijoje dar pabrėžė, kad JAV vyriausybė darysianti viską siekdama, kad "joks amerikietis neįsiveltų į bet kokią akciją Kubos viduje".

Prezidentas nepasakė, ar vyriausybė sieks sukludyti, kad Castro priešų invaziniai daliniai išvyktų iš JAV teritorijos, bet netiesiogiai jis nurodė, kad bus tęsiama Eisenhowerio politika, teikiant pagalbą pabėgėlių grupėms, neturėjusioms ryšio su

buvusio diktatoriaus Batistos režimu. Gerai informuotų sluoksnių žiniomis, Washingtono dar nesąsutarata, kaip toli toji pagalba turinti siekti.

JAV saugumo organai sulaukė ir teismui atidavė vieną pabėgėlių grupę, kuri iš laive įrengtos radijo stoties perdavinėjo transliacijas į Kubą. Paaškęs, kad tos grupės vadovybėje būta Batistos režimo šalininkų. Jie kaltinami konspiracija, pažeidžiant amerikiečių Neutralumo Aktą.

Jungtinėse Tautose Lotynų Amerikos kraštai įnešė rezoliucijos projektą, kuriuo siūloma, kad Kubos skundas dėl "JAV agresijos" būtų išspręstas taikaus susitarimo keliu. Visi JT nariai skatinami susilaikyti nuo bet kokios akcijos, kuri galėtų

padidinti dabartinę įtampą tarp abiejų kraštų. Rezoliucijos paruošime nedalyvavo tos Lotynų valstybės, kurios yra nutraukusios diplomatinį ryšius su Castro režimu.

* SOVIETŲ atsakymas į prieš mėnesį britų pasiūstą ginklų pailaubų Laose reikalavimą vis dar negautas. Washingtono pradėta abejoti pranešimais, pagal kuriuos sovietai pastarosiomis dienomis ten labai padidinę ginklų tiekimą, kuris šiomis dienomis galės būti net sumažėjęs. Laoso karališkoji armija paskelbė prokomunistinių sukilėlių tarpe pastebėjusi "mažiausiai 30 baltaodžių".

KANADOS LIETUVIAI PRAŠO PAGELBETI PABĖGUSIAM KAPITONUI

Kanados lietuvių organizacijos kreipėsi į premjerą Diefenbakerį, prašyda m o s panaudoti savo įtaką, kad Švedija suteiktų politinę globą iš sovietų karinio laivo pabėgusiam lietuviui, buvusiam to laivo kapitoniui.

Kanados vyriausybė prašyta pabėgėliui suteikti politinę globą, jei atsisakytu tai padaryti Švedijos vyriausybė. Pirmuosiuose švedų oficialiųjų sluoksnių pareiškimuose buvo sakoma, kad Švedija "galbūt" suteiksianti politinę globą.

Sovietų povandeninio laivyno pagelbinis laivas, iš kurio minėtas lietuvis pabėgo, išplaukė Rusijon, jį perėmus iš Stockholmo atvykusiam sovietų kariniam attache.

KAIRĖJE: Baltimorės Lietuvių Bendruomenės apylinkė balandžio 15-16 d. ruošia Lietuvių salėje, 851 Hollins St., dailininko Vytauto Igno tapybos ir grafikos parodą, kurioj bus išstatyta 60 darbų. Paroda atidaroma šį šeštadienį 2 val. p.p. Nuotraukoj: dail. V. Ignas savo studijoje parodai atrėna naujausius darbus. Dirvos nuotrauka

Mes reikalaujame laisvės!

Žmogaus, bendruomenių ir tautų laisvės troškimą istorijoje lydi nuolatinė kova su priespauda. XX amžius bus taip pat atžymėtas laisvės kova prieš vergiją, bet jis išryškės ir kaip milžiniško prisikėlimo laikotarpis, daugeliui tautų pradėjus savarankišką gyvenimą Azijos ir Afrikos kontinentuose. Esame liudininkai, kaip kolonizmas užleido vietą savarankiškumui. Jungtinėse Tautose 1960 metais muskambėjo garsus šūkis: laisvė visoms kolonizmo junga nešančioms tautoms! Sovietų Sąjunga buvo viena iš pirmųjų viešai pasisakiusių už šį šūkį, nors Sovietų Sąjunga pati yra kolonistinė valstybė, primetusį priespaudą Lietuvai, Latvijai ir Estijai.

Lietuvių Studentų Sąjunga JAV-se, besąlyginiai pasisakydama už laisvės suteikimą visoms tautoms, viešai reikalauja iš Sovietų Sąjungos vyriausybės pripažinti Jungtinėse Tautose deklaruotą antikolonialinį principą Lietuvai, Latvijai ir Estijai, leidžiant joms pačioms apsispręsti savo valstybinę santvarką.

Lietuvių Studentų Sąjunga JAV-se atkreipdama laisvojo pasaulio dėmesį į sovietinį kolonizmą Pabaltijo valstybėse, kur šioms tautoms atimta teisė savarankiškai tvarkytis, primena, kad Sovietų Sąjungos pasisakymas Jungtinėse Tautose prieš kolonizmą bus tik propagandinis pareiškimas, kol Sovietų Sąjunga neatsisakys kolonizmo Pabaltijo valstybėse ir iš ten nepasitrauks.

Lietuvių Studentų Sąjunga JAV-se 1961 metus skelbia antikolonialinės kovos metais prieš sovietų kolonizmą ir kviečia visas lietuvių akademines ir ideologines jaunimo organizacijas aktyviai įsijungti laisvės judėjimui. Jungtinėmis jėgomis atkreipkime pasaulio studentijos dėmesį į Lietuvos, Latvijos ir Estijos pavergimą ir reikalaujame, kad sovietai laikytųsi skelbiamo laisvės principo: LAISVĖ VISOMS KOLONIZMO JUNGĄ NEŠANČIOMS TAUTOMS.

Lietuvių Studentų Sąjunga JAV-se
Centro Valdyba

1961 balandžio 15 d.

KUBA SUKILIMO IŠVAKARĖSE (1)

KAS GINASI NUO APIPLĖŠIMO, APŠAUKIAMAS
LIAUDIES PRIEŠU

Castro režimo priešų pasiruošimai sukilimui tiek Jungtinėse Valstybėse, tiek Vidurio Amerikoje įėjo paskutinį fazę. Taip pat stipriai pagyvėjo partizaninė veikla krašto viduje: režimo milicijos daliniai kaudami su partizanais trijose iš šešių krašto provincijų. Režimas, ši kartą jau be triukšmingų propagandos trimų, paskubomis mobilizuoja jėgas lemiamai kovai, kurios pradžios data yra žinoma tik sukilimo organizatoriams. Bet ji jau turi būti labai artima.

Kaip atrodė Kubos sukilimo išvakarės? Kokios ten gyvenimo sąlygos ir gyventojų nuotaikos?

Ar režimas tikrai pasidavęs komunizmui, o gal tai tik savito "neutralizmo" ieškojimas, kaip nemaža "trečiojo kelio" ieškojimų ir net eilė objektyvesnių neutralių tebetiki? Atsakymo į tuos ir giminingus klausimus ieškodamas, Kuboje dar neseniai lankėsi šveicarų savaitraščio "Die Weltwoche" vyr. redaktorius Lorenz Stucki. Jo išspūdžių ištraukas čia pateikiame skaitytojams. Straipsnių serija rašyta, jam jau išvykus iš Kubos.

PALAIDOTOS VILTYS

Dar niekada neįlipau lėktuvu su tokiu palengvėjimo jausmu,

kaip vakar Havanoje.

Havana pagal geografinę padėtį, klimatą, augmeniją ir vis dar tebešvystelįančią žmonišką atmosferą, yra žavus miestas, ir Kubą tuo požiūriu galima būtų beveik vadinti rojumi. Neveltui ji anksčiau kasmet pritraukdavo šimtus tūkstančių šiaurės amerikiečių turistų, kurie ilgėdavosi saulės, šilumos, nerūpestingų dienų ir pietietiško linksnumo.

Tačiau dabar ši linksma, draugiška, lengvabūdiška tauta atsidūrė centre tragedijos, kurios charakteris yra visiškai naujas tai pasaulio daliai, kurioje revoliucijos ir pilietiniai karai reikėdavo ne tragedijas, o tik reikalingai nekruvinus, greit užmiršamus klykų pasikeitimus.

Kubon atvykau su mišriais jausmais, abejonėmis ir daugeliu klausimų. Vakarų spaudos dalis Kubą jau senokai nurašė komunistų blokui. Tačiau buvo tikrai rimti stebėtojų, kurie nenorėjo sutikti su tokiais aiškinimais ir puoselėjo viltis, kad Kubos revoliucija būsimai išgelbės ir savo socialinėmis revoliucijomis nesekanti komunistinio kuro. Uždamas Havanoje į lėktuvą, aš jau buvau palaidojęs tas viltis.

ŽEMĖS REFORMA TEORIJOJE IR PRAKTIKOJE

Fidelio Castro revoliucija, nuvertusi Batistos režimą, pradėjo žemės reformą. Žemės reforma visuose kraštuose su didesne ar mažesne feodalinė struktūra visada buvo skambūs šūkis ir socialinė bei psichologinė būtinybė, nors paprastai ji iš karto atneša atžangą vietoj pažangos. Castro, kaip išlaisvintojas iš nekenčiamos Batistos despotijos ir žemės ūkio proletariato išvaduojuojas, iš karto patraukė į save beveik visus gyventojus, įskaitant ir miestelėnų luomą, katalikų Bažnyčią ir net vakarietiškąjį užsienį, įskaitant šiaurės Ameriką.

Teorijoje ir pagal įstatymo tekstą Kubos žemės reforma buvo tikrai puikus dalykas, kuriam galėjo nepritari tikrai labai tamsūs reakcionierius. Pagal įstatymą turėjo būti nusavintos visos nuosavybės, turinčios per 30 "kabalėjų" (apytikriai 420 hektarų arba 1050 akrai), tačiau už tai turėjo būti valstybės atlyginama per 20 metų.

Praktikoje žemė buvo nusavinta ir suvalstybinta, tačiau be

jokio atlyginimo, dažnu atveju tiesiog, be jokių dokumentų atimta INRA valdininkų, visagalės valstybinės įstaigos tarnautojų. Ne tik tai -- ji buvo "liaudies vardu" išplėsta ir iš mažųjų ūkininkų, kurie produktingai ir patys ją dirbo. Ir iš jų buvo "liaudies vardu" atimti visi gyvuliai ir padargai, ir tas, kuris bandė gintis, buvo paprasčiausiai apšauktas kontrarevoliucionieriumi, liaudies priešu, Batistos šalininku, imperialistu ir panašiai.

Tai vagystei legalizuoti buvo išleistas kitas įstatymas, kuris leido nusavinti visą "kontrarevoliucionierių" ir pabėgėlių turimą.

Vyriausybė, tai yra valstybė, jau iš ankstesnių laikų valdė didelius nedirbamos žemės plotus. Toji žemė ir dabar tebėra neliesta, ir net Havanos apylinkėse matoma dešimtimis kilometrų besitęsianti užleisti laukai. Bet žinoma, buvo daug paprasčiau vogti įdirbtą žemę, negu plėsti užleistus plotus, ypač kai tam reikia ir darbo ir pinigų.

IŠ ŽEMĖS ARTELIŲ Į LIAUDIES KOMUNAS

Pagal teoriją "iš vergijos ir išnaudojimo išlaisvintieji" campesinos turėjo tik mažesnę dalimi padaryti savarankiškais ūkininkais, didžioji jų dalis turėjo eiti į "žemės ūkio arteles" arba kooperatyvus. Nėra abejonės, kad tie žemės ūkio darbininkai iš dalies gyveno nežmoniškose sąlygose, ne vien dėlto, kad buvo analfabetai, menkai atlyginami, blogai traktuojami -- dalį jų sąlygų sudarė ir visiškai jų iniciatyvos, darbštumo ir ryžtingumo siekti geresnio gyvenimo stokos. Tiesa, kad campesinos, anksčiau nebuvę savarankiškais ūkininkais, negalėjo ir nenorėjo individualiai ūkininkauti, o iš kitos pusės, kai kuri produkcija, pvz., cukrinių švendrių auginimas, mažuose ūkiuose nebūtų apsimokėjęs. Todėl kooperatyvai tam tikra prasme būtų buvę visiškai pateisinama žemės ūkio produkcijos organizacinė forma.

Bet praktikoje tie kooperatyvai virto kolchozais. Juos administruoja INRA valdininkai, kurie gyvena valstybės pastatytuose namuose ir pasiima 80% pajamų, kurie nustato sėjomains rūšį ir apimtį, kurie parduoda produktus nustatytais kainomis valstybei, bet darbininkams atlyginimą išmoka rašteliais, už kuriuos galima pirkti "liaudies krautuose" (tiendas del pueblo) įvairius prekių ko pirkti. Savo reikalams nieko negalima pasilaikyti: bulves "liaudies krautuose" turi pirkti ir tas, kas jas augina.

Šalia vadinamų kooperatyvų pastaruoju metu atsirado ir nauja forma: "granga del pueblo" -- liaudies farma. Joje žemė priklauso ne "ūkininkų bendruomenei" -- čia aiškinu režimo atstovų žodžiais, -- bet valstybei, ir ūkininkai yra valstybės tarnautojai, gauną atlyginimą iš valdžios.

Propagandinio "instituto de amistad con los pueblos" viršinininkas, vežiodamas mišrią užsieniečių laikraštinių grupę juodu, vėsinamu Cadillacu (kam jis anksčiau turėjo priklausyti?) naująją formą teisingo tuo, kad ūkininkai esą išvaduoti nuo produkcijos rizikos. Bet kitas INRA valdininkas man pareiškė, kad tuo buvę siekiama išvengti "ūkininkų aristokratijos" atsiradimo pelningose žemės ūkio šakose, kaip gyvulininkystė ir ryžių auginimas.

Tokioje "liaudies farmoje" dirbančių žmonių skaičius siekia tūkstančius. Mūsų propagandos vadovo ir gerai informuotų užsieniečių stebėtojų aiškinimu, naujoji forma palapinsui turinti išstumti vadinamus žemės ūkio kooperatyvus.

Tuo būdu Kuba pasuko į komunistinę Kinijoje šiuo metu jau nepasiteisinusių liaudies komunių kelią, ir nėra abejonės, kad režimo žmonės, išskyrus pramonės carą Che Gueverą, savo pavyzdį mato daugiau Kinijos "ūkininkų revoliucijoje", negu sovietinėje sistemoje.

Campešinos dar nežino, ką ši forma reiškia tolimoje perspektyvoje. Tuo tarpu daugelis jų vis dar tebesijaučia, kad pirmą kartą kas nors esą daroma jų naudai, kad jie laikomi svarbiais, kad jie esą naujo, didingo dalyko vykdytojai. (Tęsinys: Baimė ir neapykanta)

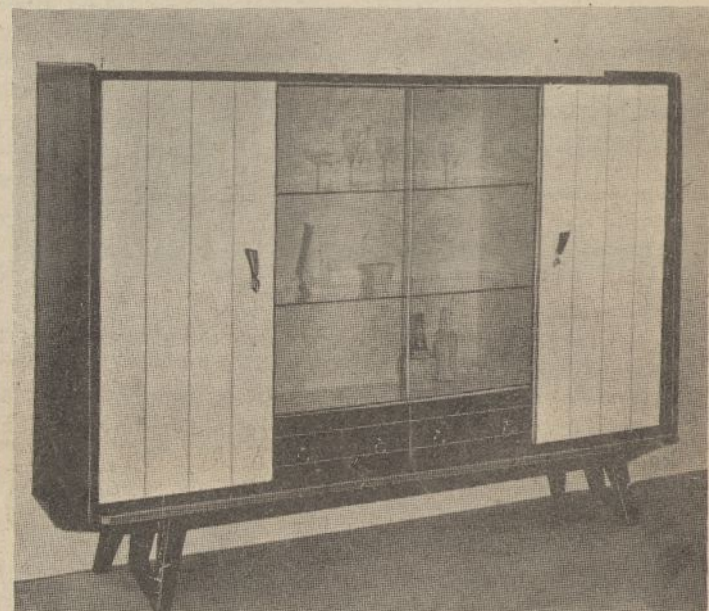
SANDĖLIO
ISPARDAVIMAS

MES SANDĖLYJE TURIME DAR DAUG GRAŽIŲ BALDŲ SMARKIAI SUMAŽINTOMIS KAINOMIS. MES TURIME ATPALAI DUOTI VIETĄ NAUJOMS SIUNTOMS.

Štai tik pora pavyzdžių:

PERSTATOMAS STALAS, prailginamas, riešuto arba LT apipavidalinimas -- iš Vokietijos importuotas... reg. kaina \$109.00. **dabar 69.50**

SALONO ARBA VALGOMOJO BUFETAS, su įmontuotu baru, stiklinėmis stumdomomis durelėmis, 2 stalinėm, riešuto... **dabar 249.00** reg. kaina \$319.95.

(gaunamas ir pritaikytas stalas su kėdėmis)

VIRŠ 100 KEDŽIŲ su minkštomis sėdynėmis ir išgaubtomis atlošomis, įvairių apipavidalinimų. Šviesaus medžio.

Reg. kaina \$34.95:

dabar 6.95

NULEIDŽIAMA LEMPA VIRTUVEI ARBA VALGOMAJAM, įvairių spalvų

reg. kaina \$9.95.

dabar 19.95

KEIL & KRIST
INC.

BALDŲ IMPORTININKAI

5218 BROADVIEW, Parma, O. Tel.: ON 1-2311
Tik 200 pėdų į pietus nuo Brookpark ON 1-2312
Atidaryta iki 8 val. vakaro.

dovanos ★
taupytojams ★

PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU KOVO IR BALANDŽIO MEN. DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MEN. DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS.

DARBO VALANDOS:

5 1/4% mokamo už ligalikes taupomas!

JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, vad. J. S.

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. / BI 2-1397, TO 3-8131

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

INSURED
UP TO \$10,000
FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoją: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Išrinktos tautos neaiški privilegija...

Spaudoje, televizijoje ir radijo pranešimuose dar ilgai vyraus Adolfo Eichmano teismo dienos. Ir ne iš bet kur, o iš pačios Jeruzalės! Iš specialiai paradiniam teismui įrengtos salės, o Eichmanui net stiklinio narvo!

Atsimenu, karui einant į pabaigą ir neprarandant tikėjimo, kad ir mes išeisim į laisvę iš tada mus, politinius kalinius, "priglaudusio" Šv. Jurgio sunkių darbų kalėjimo garsiajam muzikos mieste, Bayreuthe, kalbėdavom, ko mes norėtume už atkentėtą laiką. Ir vienas iš mūsų vis prisimindavo, kad jis norėtų gauti gyvus — Staliną ir Hitlerį. Ešą, jų nežudytų, bet stikliniam narve vežiotų po miestus ir iš to vežiojimo krautųsi didelį turtą...

Atrodo, kad Izraelio valstybė dabar iš Adolfo Eichmano bylos ir kraunasi panašų turtą, kaip savo laiku svajojo mūsų išbadėjęs draugas. Tik čia Adolfo Eichmano bylos teisiniai pagrindai, kad ji teisia ne Vokietija ar koks tarptautinis teismas, labai ginčytini. Juk reikėjo svetimoje valstybėje įvykdyti grobimą, paskiau ruošti įstatymą, kad galėtų teisti už prasikaltimus, kurie įvykdyti tuo laiku, kada pačios Izraelio valstybės nebuvo. Ir reikia manyti, kad ne vienas tarptautinės teisės specialistas dar ilgai mąstys, ar čia tik nėra išrinktos tautos neaiški privilegija.

Iš šalies žiūrint, vargu žydų tauta iš tos bylos besu-sikraus didesnį kapitalą, negu iš savo nelaimių jau yra susikrovusi. Nacizmo žiaurumai jau seniai pasmerkti. Už skriaudas žydams Vakarų Vokietija yra išmokėjusi milijonines sumas. Daug, į Eichmaną panašių "veikėjų", at-sėdėję ar tebesėdi kalėjimuose. Ir pati vokiečių tauta, po pralaimėto karo pamačiusi, kas iš nacizmo užsuktos poli-tikos telikę, anų dienų buvusiu džiaugsmu ir išpūsta didy-be nebeserga.

Neretais atvejais žydų tautos kai kurie asmenys mėgsta ir lietuviams primesti tą ar kitą prasikaltimą. Ir primesti ne paskiriems, negausiems nenormaliems asme-nims, bet visiems lietuviams, lyg patys pavieniai žydai, kada į Lietuvą įsiveržė sovietinė okupacija, nebūtų darę nežmoniškų prasikaltimų. Sakysim, gyvenime man pačiam ar mūsų tėvų šeimos nariams su žydais neteko turėti jo-kių blogų sąsaskaitų. Gal tik tai, kad kaimiečių humanisti-nių įpratimu, žydas, kunigas ir moteris žmonėmis nebu-vo. Bet kai į tėvų namus užsukdavo kunigas ar žydas, jie prie stalo atsisėdavo į garbingiausią vietą. O kai atėjo komunistinė okupacija, net keli mūsų šeimos nariai jų buvo suimti, žiauriai kankinti ir išvežti. Bet tačiau, kada į Lietuvą vėl atėjo kiti okupantai, ir žydams pradėjo or-ganizuoti pragarą, užmiršom tas skriaudas, nes prasikal-tusieji jau buvo, pabėgę, radom būdų ir prieglaudos ieš-kančius slėpti ir kitaip remti. O kiek tokių atvejų buvo, kas juos dabar besuskaitys. Bet jų tikrai buvo daug.

Niekas neginčija, kad nacinė politika padarė labai didelių skriaudų žydų tautai. Bet kam ji nepadarė? Ar mažai lenkų sudeginta kacetų krosnyse ir mirusių kardu-vių kilpose? Ar pro ten nepraėjo ir būriai lietuviai? Tik prisiminkim ant Flossenburgo koceto krematoriumo ka-mino užrašytą 2480 lietuvių skaičių. Ir tie skaičiai ne lie-tuvių ranka įrašyti. O pagaliau, ar ne dėl jų pradėto karo mes netekom pačio svarbiausia — savo tėvynės.

Visų didžiųjų mūsų sąsaskaitų čia nesuminėsi ir nesu-rašysi. Bet jas visi žinom. Tik stebimės, kad kai kiti iš savo nelaimių jau kelintą kartą kraunasi kapitalą, mūsų reikalai tebėra dulkėmis apnešti ir niekas jų nepadaeda iškelti. Tik rinkimams einant kai kurie renkameji savo prakalbose mums "patalkina", o paskui vėl ateina tylą. Tyla, nes mes nei turtingi, nei labai įtakingi. Nei savo rankose turim spaudą, nei televiziją...

B. G.

REIŠKIŲ PAGARBĄ UŽ
DRĄSĄ

Mano mielam kolegai, Naujos Zelandijos gyventojui, Geniui Procuitui, reiškiau pagarbą už drąsą atvirai pasisakant prieš Ame-rikoje gyvenančių lietuvių silpnę-

bę -- vartojimą anglicizmu, lie-tuvių kalboje.

Panašių mūsų kalbos darymų galima pastebėti ne tik jaunes-niųjų inteligentų, mūsų naujųjų filisterių, bei vyresniosios kar-tos visuomenininkų tarpe. Visa tai yra svetimam krašte ir jo įtakai pasidavusių žmonių silp-nybė.

Atmintis yra trumpa ir be pa-budinimo ji per daug greitai pas-klęsta aplinkos įtakoms. Vienas ar antras balsas, dykumoje per daug kupranugarių, nepabūdin-s, bet to balso aidai turėtų pasiekti vieną ar kitą lietuvių kalboje nusižengusį.

Dail. Vytautas Ignas, kurio tapybos ir grafikos paroda įvyksta balandžio 15-16 d. Baltimorėje, su žmona Birute, savo studijoje Clevelande prie atrinktų parodai darbų. Parodoj bus išstatyta 60 darbų. Dirvos nuotrauka

VYTAUTO ALANTO MOTERYS ROMANE 'TARP DVIEJŲ GYVENIMŲ'...

E. ČEKIENĖ

Rašytojas Vytautas Alantas sa-vo romane "Tarp dviejų gyven-imų" beveik vyraujančią visų veikėjų rolę skiria moterims, kurių interesai, rūpesčiai ir bū-das skirtingi, negu dažnai mūsų rašytojams įprasta lietuvių mo-terį vaizduoti.

Kai dažniausiai jos būna ro-manuose švelnios, jausmingos, meilios, labai riboto intelekto,

Iki pasimatymo lietuviybėje mirštančiame Chicagos mieste.
R. Stakauskas,
Chicago

LAUKIAME NAUJO PASISAKYMO

Kada Maskvos atsiųsti Lie-tuvos komunistėliai ir rašytojai -lietuvis Bieliauskas ir žyde-lis Sluckis buvo vežiojami po šį kraštą, Darbininke jų adresu buvo pasakyta tai, ko jie verti. Bet Sluckio ginti tam pačiam Darbi-ninke vasario 7 d. tuoj atėjo rašyt A. Landsbergis atspausda-mas tokias pastabas: "Ivertinti Sluckį kaip rašytoją tėra vienintelis matas - literatūrinis; įvertinti jį kaip žmogų aplamai yra etinis matas".

Dabar kada, po tokio rašytojo A. Landsbergio užsistojimo, pra-ėję nemažai laiko, Sluckis su-grįžęs ir jau spėjęs įvairiausių pamazgų ir pamazgėlių papilti visų čionykščių lietuvių adresu, ypač naujiesiems ateiviams, būtų gražu, kad rašyt. A. Landsber-gis vėl imtų žodį ir pasakytų, kaip jis dabar apie Sluckį galvoja. Laukiame.

K. Pranulis,
Chicago

AR NEBŪTŲ GERIAU IR GRAŽIAU?

Neseniai skaitėme Juozo Ba-chuno straipsnių seriją apie ku-nigų įsteigtą atskirą BALFą. Iki šiol nedaug apie tai girdėti ki-toje spaudoje. Gal dėl to, kad taip jau pas mus priimta, jog katalikams vis galima atskirai nuo visos lietuvių visuomenės orga-nizuoti viską savo partiniams tikslams.

Štai Chicagoje šaukiamas Lie-tuvių Katalikų Mokslo Akademi-jos, įsisteigusios prieš kiek lai-ko, konferencija. Gražu ir gera, bet ar nebūtų dar gražiau ir geriau, jeigu egzistuotų Lietuvių Mokslo Akademija, kuriai pri-klausytų visi geriausi lietuviai mokslininkai. Tokios Akademi-jos, kaip ir vieno bendro šalpos fondo įnašai visai lietuvių tau-tai būtų daug didesni ir naresni.

V. K.,
Chicago, ILL

profesijos žmonės, bet ką reiškia profesijos žuvinas prieš tėvynės žuviną? -- atsakė jam Rūta.

Ir kai šis pakartotinai viliojo ją bėgti iš to purvo, apsigyventi žmoniškai, tai Rūtos paskutiniai žodžiai jam buvo:

"... Žmonės be pareigos jaus-mio, be meilės savo broliui ir tėvynei, be noro kovoti ir auko-tis -- man dvokią lavonai!."

Rūta neprarado dvasios pu-siausvyros nei būdama suimta bolševikų niekšo Žerebcovo na-guose, kol pagaliau paleido į jį salvę šūvių šaltai palydėdama žodžiais:

--Už kiekvieną kraujo lašą už sudegintus namus!

Šios romano herojės Rūtos as-meny matytume tų laikų lietuvių moters idealą, jei rašytojas ne-būtų į jos lūpas įdėjęs labai jau realių, nors teisingų žodžių. Štai ta tauriausia lietuvių šir-dimi atiduodama jai savo gy-venimą ir gyvybę...

Rūta romane vaizduojama tau-tos ir šeimos įvykių dvasiniai labiau sukręsta negu kiti vei-kėjai, bet savo intelektu, nuosai-kumu ir būdo tvirtumu yra pra-našesnė net už partizanų vadą savo brolių Domą ir kitus vyrus, kurių išsimokslinimo bei gyve-nimo patyrimo neturėtų pra-lenkti moteris.

Ji sugebėjo ne tik savo sielos išgyvenimus savyje paslėpti, bet dar ir kitus stiprino, guodė, vie-nam draugišką kitam lyg moti-nišką paguodos raminantį žodį tardama.

Rūta jauna, daili mokytoja, ku-rios tėvų nužudė Lietuvos oku-pantas, sodybą sudegino ir ją išniekino, nepravirkio graudžio-mis ašaromis, bet, norėdama priešui atkeršyti, išėjo parti-zanauti, nors dr. Žiogrįs jai siūlė nerūpestingą ir gerą gy-venimą už jo ištekan. Jis ir į partizanų stovyklą atėjo ne iš patriotizmo, bet anų jausmų ve-damas.

"... Ji nustojė tėvų, sodybos, ji nebeturi nieko, ji pasidarė miškinė, -- galvojo daktaras. Jei jis dar kartą pasiūlys jai ranką, gal ji su dėkingumu ją pri-ims? Jis bus kilniaširdis jos iš-gelbėtojas ir ji jam bus dėkin-gama visą gyvenimą... Ji graži, iš geros šeimos ir mokyta. Ideali žmona daktarui..."

Deja, jam teko nusivilti. Ir, kai antrą kartą jis vadino Rūtą palikti stovyklą, ji atsakė:

"...Argi mes neturime svar-besnių dalykų už savo asmeninius reikaliukus? Kai audra prauš, tuomet žiūrėsimė..."

--Aš čia žuvu kaip chirurgas ir kaip žmogus.
--Mes visi čia žuваме, kaip

profesijos žmonės, bet ką reiškia profesijos žuvinas prieš tėvynės žuviną? -- atsakė jam Rūta.

Ir kai šis pakartotinai viliojo ją bėgti iš to purvo, apsigyventi žmoniškai, tai Rūtos paskutiniai žodžiai jam buvo:

"... Žmonės be pareigos jaus-mio, be meilės savo broliui ir tėvynei, be noro kovoti ir auko-tis -- man dvokią lavonai!."

Rūta neprarado dvasios pu-siausvyros nei būdama suimta bolševikų niekšo Žerebcovo na-guose, kol pagaliau paleido į jį salvę šūvių šaltai palydėdama žodžiais:

--Už kiekvieną kraujo lašą už sudegintus namus!

Šios romano herojės Rūtos as-meny matytume tų laikų lietuvių moters idealą, jei rašytojas ne-būtų į jos lūpas įdėjęs labai jau realių, nors teisingų žodžių. Štai ta tauriausia lietuvių šir-dimi atiduodama jai savo gy-venimą ir gyvybę...

Rūta romane vaizduojama tau-tos ir šeimos įvykių dvasiniai labiau sukręsta negu kiti vei-kėjai, bet savo intelektu, nuosai-kumu ir būdo tvirtumu yra pra-našesnė net už partizanų vadą savo brolių Domą ir kitus vyrus, kurių išsimokslinimo bei gyve-nimo patyrimo neturėtų pra-lenkti moteris.

Ji sugebėjo ne tik savo sielos išgyvenimus savyje paslėpti, bet dar ir kitus stiprino, guodė, vie-nam draugišką kitam lyg moti-nišką paguodos raminantį žodį tardama.

Rūta jauna, daili mokytoja, ku-rios tėvų nužudė Lietuvos oku-pantas, sodybą sudegino ir ją išniekino, nepravirkio graudžio-mis ašaromis, bet, norėdama priešui atkeršyti, išėjo parti-zanauti, nors dr. Žiogrįs jai siūlė nerūpestingą ir gerą gy-venimą už jo ištekan. Jis ir į partizanų stovyklą atėjo ne iš patriotizmo, bet anų jausmų ve-damas.

"... Ji nustojė tėvų, sodybos, ji nebeturi nieko, ji pasidarė miškinė, -- galvojo daktaras. Jei jis dar kartą pasiūlys jai ranką, gal ji su dėkingumu ją pri-ims? Jis bus kilniaširdis jos iš-gelbėtojas ir ji jam bus dėkin-gama visą gyvenimą... Ji graži, iš geros šeimos ir mokyta. Ideali žmona daktarui..."

Deja, jam teko nusivilti. Ir, kai antrą kartą jis vadino Rūtą palikti stovyklą, ji atsakė:

"...Argi mes neturime svar-besnių dalykų už savo asmeninius reikaliukus? Kai audra prauš, tuomet žiūrėsimė..."

--Aš čia žuvu kaip chirurgas ir kaip žmogus.
--Mes visi čia žuваме, kaip

ŠYPSENOS

☆☆☆

VIENAS vyras bare geria jau nebe pirmą kokteilį. Staiga jis pasišaukia baro patarnautoją ir klausia:

--Pasakykit man, ar alyva turi kojas?

--Kojas? Alyva? Aišku, kad ne, pone.

--Jūs esate tikras?

--Visiškai tikras, pone, Jokia alyva neturi kojų...

--Gera! Tokiu atveju aš būsiu prarijęs tarakoną...

*

PAGYVENĖS vyras užaina į knygyną ir kreipiasi į pardavė-ją.

--Aš norėčiau gauti knygą, ko-kia nors aktualią, modernišką, be didelių klaidžiojimų... Ką nors preciziško, kad nebūtų daug as-menybių... Ką nors aiškaus, be didelių smulkmenų!.. Trumpai, knygą, kuri man padėtų išsilais-vinti iš didmiesčio gyvenimo!...

--Aš matau ko jums reikia. Ar norite geležinkelio tvarka-raštį?...

*

DVI merginos dalinasi pas-laptimis.

--Ar tiesa, kad tu nutraukei sužiedotuves?

--Taip. Jis pasidarė nepaken-čiamas. Jis kritikuodavo mano apsirėngimą, kiršino su draugė-mis, ir kai to jam neužteko, ap-sivedė su kita. Tada aš nutrau-kiau sužiedotuves...

kam gyvenime, puolusi desperacijon, pirmon eilėn šaukdavo sūnų, vyrą ir tik tada tėvynę, kad atgautų dvasios pusiausvyrą. Tačiau, gavusi progos atsiduoti savo profesijai, ji pamiršdavo savo asmens pasaulį, net ir gydyma savo mirtino priešo sūnų Vasį.

Alanto moterų veikėjų tarpe tragiškai mąstančių ir silpno in-telekto moterų visai nėra. Net ir davatka Marė, buvusi partiza-nų ryšininkė, vėliau suimta ir kankinama tvirtai laikėsi, kol vieną kartą ją tardant buvo atneš-ta Kristaus statula, kurią emve-distai jos akyse ėmė plakti. Ji žinojo, kad statula negyva ir skausmo nejaučia, bet baimė, kad tie budellai nesutrupintų, ją išbloškė iš lygsvaros ir Marė išdavė, kaip ji ir su kuo pa-laikė ryšius veikloje prieš bol-ševikus, kad tik sustotų plakti.

Čia autorius parodė, kaip bol-ševikai niekšiskai naudoja reli-ginį jausmą, bet tuo atitraukė ligi šiol buvusias skaitytojų sim-patijas Marei. Galėjo tas jų re-liginis bandymas nepasisiekti.

Nors skaitytojas norėtų, kad kilniausia ir giliausia dvasios romano moteris būtų Rūta, ta-čiau rašytojas visą tą dvasios didybę atidavė eilinei komunisto žmonai, lietuviškos kilmės Vie-rai Šuvalovienei, kuri palaikytą keletą dienų stovykoje ir paleista, pajuto savo sieloe didelį dvasinį lūžį. Ji nustebo partizanų hu-maniškumas su savo priešo žmo-na, o taip pat Ados atsidavimas gydant jos sūnų.

Viera tik dabar praregėjo nuo jai visų amžių kalamų komunist-inių idėjų, joje įvyko didelė permaina ir lig šiol savo vyrą mylinti, paklusni žmona, staiga pasikeitė. Ji ne tik neišdavė vyro reikalaujama, kur yra partizanų stovykla, nesiskakė nei kad su kle-bonu kalbėjosi apie jos mirusį prieš 7 metus tame mieste tė-vų Beržinį, kad nepakenktų kle-bonui, Ir, kai jos vyras maldavo padėti ieškant išeities, kad iš-gelbėtų savo komunistinę kar-jerą, ji gerai žinodama savo atsivertimo pasekmes, jam drą-siai atkerta:

"...Prieš mano akis staiga iš-sisklaidė raudonasis rūkas, ir aš pamačiau, kokiame pragare aš visą amžių gyvenau. Pirmą kartą pamačiau ir tave didvyrį kruvi-nomis rankomis... Niekšas, kraugerys, nekaltų žmonių kan-kintojas ir bailys..." Ir ji su-smuko nuo savo vyro paleistų šūvių.

Be didesnių nuopelnų, bet tei-giamai personažai yra Aneliūtė ir Regina.

Vytautas Alantas šiuo romanu išveda lietuvių moterį iš kasdie-nybės ir suteikia jai sunkesnių tautos pareigų ir rūpesčių. Tuo jis svarus ir įdomus.

Vytautas Alantas šiuo romanu išveda lietuvių moterį iš kasdie-nybės ir suteikia jai sunkesnių tautos pareigų ir rūpesčių. Tuo jis svarus ir įdomus.

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (69)

DESZO ARVAY

Pasiryžimas viską nugalėti

Gatvėje klūpojo moteris...

Pro barikadą įsispraudė ir priartėjo du berniukai. Žuvusiųjų vaizdas atrodė jiems nedaras įspūdis.

--Ar galite pas jus pasilikti?

--paklausė vienas.

--Vaikai čia nieko nepamatė,

--atsakė kareivis, -- eikite namo.

--Mūsų yra trylika, ir mes

galime gaminti Molotovo kokteilius. Mes praeitą savaitę numušėme T-34 Pongrazo gatvėje.

--Kas gi jus išmokė?

--Mes skaitėme "Jaunąją

gvardiją", -- atsakė kitas nerūpestingai spinduliuojančiu veidu.

--Fedejevo? -- paklausė Kuzinas.

To jie nežinojo. "Jaunąją gvardiją" stovėjo kiekvienoje kom-

jaunimo bibliotekoje, bet jie skaitė, kaip visi to amžiaus jaunuoliai, ne autorius, o knygas, ir

Fedejevo "Jaunąją gvardiją" jiems buvo nuostabi knyga: partizanai, dar vaikai, bet jau

maži didvyriai,ėjo su benzino bombomis rankose prieš vo-

kiečių tankus ir numušinėjo tas pabaisas. Jaunuoliai jaudindami

skaitė tą knygą ir su kiekvienu ten sudegusiu tanku apgal-

lestavo, kad pervėlai gimė tokiems žygdarbiams. Bet dabar

jie staiga atsidūrė tinkamuose

laikuose, ir bolševikų tankų jie nekenė labiau, negu visi kiti.

--Kuo tu vardu? -- paklausė Kuzinas.

--Geza, -- pasakė vienas, --

Geza Arato.

--O tu?

--Tamas Nyjers.

--Nyjers? -- įsiterpė Ilona.

--Taip.

--Ar pažįsti profesorių Nyjer-

sa?

--Ne.

Lėktuvai skraidė, pagal ūžimą, nelabai aukštai virš namų.

Triukšmas silpo karališkosios

pilies pusėje, Kuzinas atsisuko

į berniukus.

--Aš jums kai ką pasakysiu,

ir tada jūs eisite namo; pasi-

žiūrėkite ten į žuvusiuosius,

taip, gerai įsižiūrėkite juos; pasi-

laikykite juos atmintyje; taip,

dabar eikite namo; užaukite; da-

bar eikite, taip, pasižiūrėkite į

juos dar kartą, bet eikite; iš-

laikykite juos atmintyje; dabar

eikite namo, taip, geri, eikite.

Jis uždėjo jiems rankas ant

pečių ir išvedė juos į šalutinę

gatvę. Jie džiaugėsi, kad nie-

kas jiems negalėjo pažvelgti į

veidus, nors ašaros akyse buvo

skirtos ne žuvusiesiems -- to-

kios ašaros tomis dienomis Bu-

dapeste buvo jau išverktos, bet

dar buvo ašarų dėl ižiesto jau-

nuoliško išdidumo.

Kai Kuzinas grįžo, olandas

numetė foto aparatą į barikadą.

--Ar mane taip pat namo siu-

site?

--Ar tu gali šaudyti? -- pa-

klausė kareivis.

--Aš esu iš Roterdamo, -- at-

sakė olandas ir "r" iš Roterdamo

skambėjo, kaip automatinio

šautuvo tratėjimas.

--Iš Roterdamo, -- pasakė ka-

reivis, -- ar tai turi reikšti,

kad tu gali šaudyti?

--Mano amžiaus roterdami-

čiai išmoko šaudyti, kai jie dar

negalėjo.

--Kada gi?

--Kai svetimi kareiviai buvo

atėmę mūsų laisvę.

--Imk, -- pasakė kareivis, pa-

duodamas olandui vieną iš savo

dviejų automatinių šautuvų ir dar

kartą peržvelgdamas barikadą.

Paskui jis grupę nuvedė į kartinio

namo griuvėsius.

Abu berniukai stovėjo stebė-

dami šalutinėje gatvėje, Kuzinas

pagrūmojo jiems. Jie dingo vieno-

nose duryse. Tamas vėliau, jo

pavardė Ilonai priminė profes-

orių Nyjersą, Ulaszo Nyers,

senovės istorijos profesorių.

Ar jis ištvėrė "mirties kame-

roje"? Ar jis buvo išlaisvintas?

Ilona prisiminė jo paskaitą apie

sumerų žlugimą senoviniame Ba-

bilone. "Su kalte ar be kaltės

--ar žinote, ką reiškia, kai tau-

ta miršta? Aš laikyčiau sau gar-

be ir prisimčiau visą negarbę,

kad galėčiau išlaikyti tautą, nors

ji gyventų skurdė ir vergijos gė-

doje. Garbė-negarbė: tušti žo-

džiai!"

Ulaszo Nyers, senovės istori-

jos profesorius, yra namie. Jis

sėdi savo sūnaus kambaryje, ku-

ris panašus į radijo dirbtuvę.

Prieš jį, ant stalo, stovi radijo

siųstuvai. Jis tiki, kad jo atsi-

šaukimai išėję į pasaulį. Ausi-

nių lankas gaubia mokslininko

galvą. Jis klausia, laukia atsaky-

nių, kurie niekada neateis, ir jo

mintys yra nutolusios nuo da-

barties. Jis jos nebeapčiuopia.

Jam prasideda praeitis prieš

Kristų.

Kareivis pastatė benzino butelį

ant mūro briaunos. Kuzinas ir

Ilona rišo granatas į pundelius.

Jie gulėjo sušaudytoje alkoholi-

nių gėrimų parduotuvėje, už

kelių metrų nuo spragos, kur tan-

kai galėjo prasiveržti pro bari-

kadą. Vis dar tebedvelkė vynu

ir degtine, kurį gyventojai buvo

išlieję prieš dešimtį dienų.

--Taip, -- tarė kareivis Ers-

zebetai, -- dabar pabaik tą nau-

ją! juoką.

--Nuo pradžių, -- pareikalavo

Kuzinas, -- mūsų olandas nežino

pradžios.

Erszebeta nusišypsojo. Ak, toji

šypsena!

--Kas gali išgelbėti Vengriją?

Tarp Budos kalvų ridinėjosi

sunkiųjų patrankų aidas.

--Dvi galimybės yra Vengrijai

išgelbėti. Viena reali, kita --

stebuklas.

Vėjas atnešė tankų vikšrų žle-

gėjimą. Kareivis iškišo galvą

pro vitriną ir stebėjo gatvę.

Triukšmas artėjo.

--Kiek? -- paklausė Kuzinas.

Kareivis pakėlė du pirštus. Pas-

kui pokštelėjo -- trumpai ir sau-

sai. Granata sprogo barikadoje,

dar viena ir dar viena. Tankai

artėjo, Ilona sukando lūpas. Sū-

rokas kraujo skonis suteikė jai

didelę ramybę. Vėjas nupūtė

nuo barikados dūmų ir dulkių

debesis. Studentų šautuvai buvo

Kovo 19 d. Omahaje įvykusiose atvirose Nebraskos valstijos stalo teniso pirmenybėse dalyvavo ir ketvertas lietuvių. Stud. Jonas Kavaliauskas vyrų dvejate laimėjo antrą vietą, o vyrų B klasėje antrą vietą išsiko-vojo L. Kudirka.

Didžiausio tačia dėmesio susilaukė pirmenybėse dalyvavę du J. Kavaliausko jaunesnieji broliai: Juozas (15 m. amžiaus) ir Rimas (14 m. amžiaus). Abu šie jaunuoliai stalo tenisą žaisiti pradėjo prieš vienerius metus. Pereitą rudinį jau mėgino dalyvauti Omahaje įvykusiose trijų valstijų stalo teniso varžybose. Žinoma, iš žaidinių, kaip ir buvo laukta, iškrito pirmuose susitikimuose. Abu vyrukai po to tačiau rakečių iš rankų nepaleido ir ilgus žiemos vakarus praleido prie stalo besitreniruodami. Su tikru

nukritę. Tankai artėjo. Ar jie tikėjo, kad nuo trijų šūvių visi žuvo? Kodėl jie staiga sulėtėjo? Kareivis davė ženklą. Visi pasižiūrėjo į gatvę.

Ant grindinio klūpojo moteris. Jos veidas buvo nukreiptas į dangų, ne į tankus, kurie artėjo ir artėjo, dar šimtas, dar penkiasdešimt metrų; ir moteris maldavo dangų; dar dvidešimt, dar dešimt, dar penki, trys, du, dar vienas metras. Virpesys perėjo plieno kolosu. Tankas stovėjo, Antrasis sustojo. Atšoko pirmojo dangtis. Tanko bokštelyje pasirodė rusas. Moteris meldėsi. Rusas keikė. Ji meldėsi toliau. Jis keikė. Niekas nepajėgė sukludyti jos maldos. Jis kalbino ją. Moteris meldėsi, iškėlus rankas.

Staiga gatvėje atsirado Kuzinas. Su automatiniu šautuvu ant kaklo jisėjo prie tanko. Patrankėlės vamzdis leidosi žemyn. (Bus daugiau)

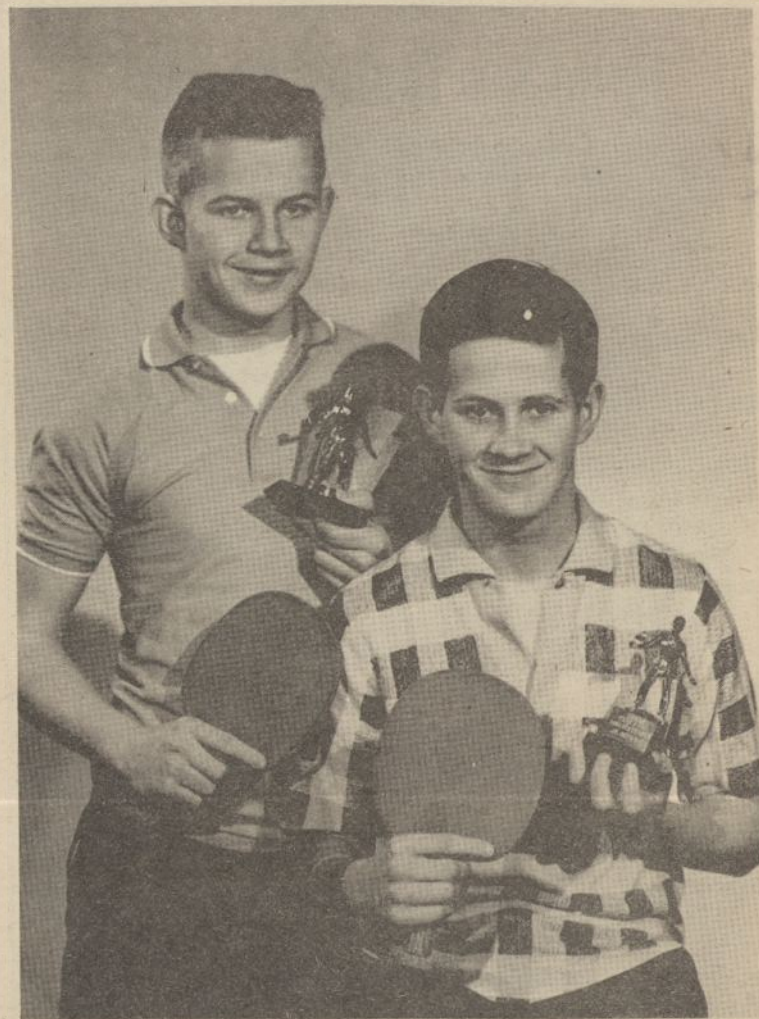
sportiškų užsidegimų abu broliai pamiršo gatvę, televiziją, kartais net ir savo draugus.

Kovo 19 d. stalo teniso varžybose abiejų idėtas darbas atnešė pasigerėtinius rezultatus. Dideliam visų nustebimui du broliai Junior Boys klasėje tapo finalistais, kur beveik dramatinė-

je kovoje vyresnysis Juozas laimėjo prieš jaunesnįjį Rimą (21-18, 18-21, 21-18), tuo pačiu tapdamas Nebraskos valstijos Junior Boys klasės meistriu. Pastebėtinai, kad Juozas supylė ir čia dalyvavusį Kansas valstijos tos pat klasės meistrių.

Visi trys broliai Kavaliauskai ateityje rengiasi pasirodyti ir lietuviškose Vidurio Vakarų Sporto Apygardos stalo teniso pirmenybėse.

V. Š.

JUOZAS KAVALIAUSKAS, Nebraskos valstybės stalo teniso berniukų klasės meistris (kairėje) su broliu Rimu, vicemeisteriu.

Making your city a better place to live, work and raise a family--

the result of a **GROWING**
Savings and Loan business

\$4 L
\$71 Billion
Strong

4%
Current
Rate

Three Convenient
Locations...

ST. CLAIR
SAVINGS

813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.

Cosmos Parcels Express Corp.

(Licensed by Intourist)

PASKUBINA JŲSŲ SIUNTINIUS JŲSŲ DRAUGAMS
IR GIMINEMS Į BET KURIĄ SSSR DALĮ.

SIUNTINIAI APDRAUŠTI • PRISTATYMAS GARANTUOTAS • GAVEJAS NIEKO NEMOKA.

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniais, pigiau negu bet kur kitur. Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite ar aplankykite jums artimiausį mūsų skyrį:

NEW YORK 3, N. Y., 39 — 2nd Avenue — Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 21, N. Y., 506 Wilson Ave. — Tel. HY 1-5290
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue — Tel. DI 5-8803
LAKEWOOD, N. J., 126 — 4th Street — Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street — Tel. MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street — Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. — Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. — Tel. SW 8-2863
HAMTRAMCK, Mich., 9350 Jos. Campan — Tel. TR 3-1666
CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. — Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. — Tel. BR 8-6966
CHICAGO 29, Ill., 2439 W. 69th Street — Tel. WA 5-2737
SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. — Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Ave. — Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 530 W. Girard Ave. — Tel. WA 2-4035

WATERBURY, Conn., 6 John St. — Tel. PLaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 414 Scribner Ave. — Tel. GL 8-2256

PASSAIC, N. J., 176 Market Street — Tel. GR 2-6287
DETROIT, Mich., 6440 Michigan Ave. — Tel. TA 5-8050
ROCHESTER, N. Y., 583 Hudson Ave. — Tel. LO 2-5941
JERSEY CITY, N. J., 75 Bright St., kamps Jersey Ave.
VINELAND, N. J., West Landis Ave., Greek Orthodox Bld.
Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

Quik Auto Service, Inc.

1304 East 9 Str. Tel. TO 1-1673

Vietinių ir užsieninių automobilių taisymas. Visų rūšių mechaninis ir "Auto Body" taisymas, gerai išbaigtas — garantuotas dažymas P r a n o G r i g o n i o priežiūra.

Jei jūsų mašiną reikia taisyti, ilgiau nelaukit ir susitaisykit dabar, kada dar galite gauti nuolaidą.

Žmona yra daug linksmesnė, kada skalbimo dieną nereikia sunkiai dirbti. Palengvinkite jai dieną su ekonomiškų GASO džiovintuvu, GASAS IŠDŽIOVINA 4 PAKROVIMUS UŽ VIENĄ KAINĄ. Gasas išdžiovina rūbus minkščiau, balčiau, gaivinančiau, kaip laukia... ir tik už 1/4 kitų kainas. Kadangi gasas kainuoja mažiau, jūsų pinigai daugiau nuperka. Pamatykite visas šias garsias rūšis dabar: Easy • Frigidaire • Hamilton • Maytag • Norge • Philco • RCA Whirlpool • Sears Kenmore • Speed Queen.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

WATCH THE BARBARA STANWYCK SHOW MONDAY, 10 P.M. KYW-TV, CHANNEL 3

BALFAS PER 3 MĖNESIUS TURĖJO \$57,000 PAJAMŲ

Per tris pirmuosius š. m. mėnesius Balfo Centras turėjo arti \$23,000 pajamų pinigais (1959 m. -- \$22,560; 1960 m. -- \$30,807) ir apie 34,000 dolerių vertės gėrybėmis. Tai per tris mėnesius Balfo pajamos siekė 57,000 dolerių.

Stambiausi pajamų šaltiniai buvo Balfo skyriai arba Balfo rėmėjai, būtent:

New Yorko vajas \$4,600, Balfo X-jo Seimo pajamos (dalis) \$1,500, Balfo Chicago apskritys ir skyriai \$1,398, Philadelphia \$900, Elizabeth \$739, Newarko \$660, Kearny \$500, Hartfordo \$375, Brocktono \$250, Prel. J. Miliauskas, Scranton, Pa. \$225, Great Neck \$195, New Britain (B. Semaška) \$178,50, Detroito \$172, Kun. J. Grabauskas; Binghamton \$142, Melrose Park \$152, Stamford \$100 ir kiti.

Vasario 16 Gimnazijai gauta ir persiūta \$6,101, o Saleziečių gimnazijai į Italiją \$760. Didžioji dalis surinkta kun. B. Suginto Chicagoje. Pažymėtina, kad Balfo įstaiga Vokietijoje be tarpiai iš įvairių šaltinių dar gavo \$4,299 tremtinių įkurdinimui.

Sausio-kovo mėnesiais Balfas išmokėjo lietuvių įkurdinimui Vokietijoje arti 7,000 dolerių, kurių didžioji dalis vien tam tikslui ir buvo gauti. Lietuviams individualiais siuntiniais padėti išleista arti 4,000 dolerių bei pinigais į įvairius kraštus lietuviams (ne Vokietijon) išsiuntinėta virš tūkstančio dolerių pašalpų.

Gėrybių buvo gauta per 162,000 svarų. Jų surinkimas, pervežimas bei išskirstymas atėjo arti 1,400 dolerių. Čia pažymėtina, kad Balfas daugumą maisto gavo iš JAV valdžios, bet 16,130 sv. rūbų ir avalynės gavo iš skyrių bei aukotojų.

Iš bendrų sumų buvo nupirktas 22,040 sv. cukraus, kurio 20,040 sv. nugabenta Vokietijon ir 2,000 sv. Italijos lietuviams.

BALFO ADMINISTRACINIS IŠLAIDOS

Trijų mėnesių veiklai vykdyti išleista administracijai (algos, kelionės, paštas, draudimas ir kt.) Centre 2,700 dolerių, Vokietijon -- virš 1,000 dolerių. Daug sunkaus darbo Balfo veikloje atliekama be jokio atlyginimo. Čia pažymėtina, skyrių valdybų ir narių veikla, Balfo įgaliotinių bei

lietuvių kunigų užsienyje darbas, kuriems tenka ne tik šelpiamuosius lankyti, bet dažnai ir Balfo gėrybes jiems nugabenti.

SKYRIŲ VEIKLA

Sausio-kovo mėn. 317 Balfo narių užsimokėjo Centre nario mokestį. Vienas skyrius (Chicagoje) nustojo veikti ir vienas įsisteigė naujas (Tampa, Fla.). Skyriuose įvairiais parengimais ir rinkliavomis sukelta didžioji Balfo pajamų dalis, per 12,000 dolerių.

Pavasariui artėjant yra davi nių, kad skyriai veiklą labiau išvystys, tačiau didesnių vajų nepamatoma. Balfo skyrius ir rėmėjus slegiančiai nutiekia vien neigiama Balfo, jo veiklų ir darbų kritika. Pozityvi spaudos talpa būtų visiems daug naudingesnė, o organizaciniams reikalams spręsti juk yra skyrių susirinkimai, valdybų posėdžiai, Balfo seimai.

Norint gauti bet kurių informacijų ar detalių, nereiktų jų prašyti per spaudą. Paprastas laiškus į Balfo Centrą (105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.) tuoj pat paaiškintų, nes Balfas visus davinius kruopščiai renka, saugo ir, reikalui esant, visad prašantiems duoda.

MATERIALINĖS BALFO GERYBĖS

Visą JAV valdžios dovanotą maistą Balfas nuveža V. Vokietijon ir stengiasi tuoj pat išskirstyti šelpiamiesiems. Tam tikslui kviečiasi talkon lietuvių kunigus, vietos šalpos organizacijas (Caritas, Evan, Hilfe). Balfo pirktos gėrybės (kaip cukrus) duodamos tik lietuviams. Maisto, gauto iš JAV valdžios, tenka ir latviams bei estams, jei jie gyvena kartu su lietuviu. Suprantama, didelė gėrybių - maisto dalis skiriama Vasario 16 Gimnazijai.

INDIVIDUALIOS BALFO SIUNTOS

Ši šalpos šaka gan sunki, nes ne tik reikia surasti gėrybes, apmokėti jų persiuntimą, bet taip pat atlikti ir daug formalumų. Iš New Yorko Balfas sausio -- kovo mėn. išsiuntė 71 medžiagų siuntinį ir 17 vaistų, iš V. Vokietijos 3 medžiagų siuntinius ir 60 vaistų siuntinių, formalumų, o kokie tie formalumai ir patys sovietai, net pakartotinai prašomi, nepaaiškina. Iš Lenkijos grįžo net 45 rūbų siuntos, nes gavėjai neįstengia jų išpirkti. Muitai mažai tik neturto liudijimą turintiems ir tik siuntiniams iki 20 sv. dydžio (1 sv. vaistams). Dabar Balfo C. Valdyba nutarė Lenkijos lietuviams siųsti rūbų ar vaistų siuntinius tik tada, kai žinoma, kad gavėjas galės siuntinį atslimti.

Kun. L. Jankus

VAIZDAI IŠ KAZIUKO MUGĖS DETROITE

Kovo 26 d. Detroito skautų suruoštą Kaziuko mugę aplankė gausūs būrys Detroito lietuvių. Nuotraukoje Mindaugo draugovės skautai vaišina lietuvišką gira savo globėją Alg. Vaitiekaitį.

J. Gaižučio nuotrauka

DETROIT

VASARIO 16 D. GIMNAZIJAI REMTI VAKARAS

Balandžio 16 d., sekmadienį, 4 val. pp. Lietuvių Kultūros Klubas organizuoja labai įvairių įdomių vakarą, kuris įvyks Tarptautiniame Institute, Detroito, 111 E. Kirby g.

Programoje nuotaikinga 1 veiksmo komedija "Uošvė į namus, tylos nebus", suvaidins Dramos mėgėjų sambūris režisorės Z. Arlauskaitės - Mikšienės vadovaujamas. Prie bus trumpa muzikinė dalis. Labai gausūs laimėjimai.

Tenka priminti, jog į šį retą, įdomų ir labdarinę kultūrinę paruošimą atvyksta Vokietijos Lietuvių Krašto Tarybos vicepirmininkas dr. Povilas Reiklaitis. Jis mielai paaiškins Vasario 16 Gimnazijos aktualius reikalus. Kartu su P. Reiklaičiu atvyksta tos gimnazijos rėmėjas J. J. Bačiūnas su ponija.

Po programos ir kalbų vyks šokiai, bufetas be alkoholinių gėrimų ir kt.

Lietuvių Kultūros Klubo valdyba maloniai kviečia visus detroitiečius paremti šį gražų užsimojimą savo mielu atsilankymu. Tai, balandžio 16 d. popietę skirkime Vasario 16 Gimnazijos šalpos vakarui.

KAS DIRVOS NESKAITO - DAUG NUSTOJA!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

SĖKMINGA RUSO KELIONĖ...

(Atkelta iš 1 psl.)

korespondento pranešimas iš Maskvos, pagal kurį sovietinis astronautas erdvėn buvęs siūstas praeitą penktadienį. Tai buvęs sovietų lėktuvų konstruktorius Iliušino sūnus, kuris apskridęs žemę tris kartus, grąžintas žemėn, bet nukentėjęs "fiziškai ar protiškai". Po Gagarino skridimo laikraštis dar paskelbė, kad Iliušino sveikata gerėjanti, ir žinia buvusi gauta iš tikrų šaltinių.

Maskvoje Vakarų spaudos atstovai ir "platūs rusų sluoksniai", nepaisant pradedamų kartoti oficialių pareigimų, tebetiki, kad toks bandymas tikrai buvęs. Jie atkreipia dėmesį į faktą, kad radijas, televizija ir spauda buvo užaliaruota

ne pa prastam pranešimui, kad telegrafo stotinė buvo susirinkę televizijos filmuotojai, ir kalbos apie astronauto skridimą sklido iš oficialių sluoksnių.

Vakarų sekimo stotys tomis dienomis erdvėje neužregistravo jokio naujo satelito, todėl čia tikima, kad bandymas buvęs vykdomas, bet raketa su kapsule nepatekusi erdvėn ir tuo būdu amerikinių sekimo stočių zonon.

Propagandos siekiančius sovietus skubinti išsiųsti erdvėn astronautą anksčiau už amerikiečius vertė JAV atitinkamų sluoksnių pareiškimai, kad palyginti trumpas (200 mylių) amerikiečių šuolis erdvėn planuojamas antrojoje šio mėnesio pusėje.

CleveLoans

HOME • AUTO • BUSINESS • PERSONAL

LET US
HELP
YOU

70 CONVENIENT, COMPLETE BANKING OFFICES

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,
lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

VIRŠUJE: Dirvos skaitytojai Miškiniai ir Bražiai vaišinasi Detroito skautų suruoštoje Kaziuko mugėje.

KAIRĖJE: Kaziuko mugės virtuvės šeimininkės prie tuštėjančio bufeto džiaugiasi, kad svečiai viską išpirko. Nuotraukoje iš kairės: Karvelienė, Naruševičienė, Šileikienė, Leparckienė, Šadeikienė, Tamulionienė, Reklėnė, Misiūnienė, Leipienė, Bražliauskienė, Gaižutienė, Stašienė, J. Gaižučio nuotrauka

Dr. E. Gurskytė-Paužienė atidaro Kaziuko mugę Detroito, perkirpdama kaspinę. Šalia stovi: skaučių vadovė Kadaitienė, Pauža ir rašytojas V. Alantas.

Detroito jūrų skautų vadovai prie mugėje išstatytų laivų modelių. Iš kairės: Baublys, Laurinavičienė, Kodaitienė ir Pesys.

Skautai vyčiai prie savo kūrinių Kaziuko mugė. Iš kairės: R. Bulota, A. Jokubaitis, A. Janušis ir Ig. Anušis.

Stirnų skilties skautės prie savo pagamintų lėlių. Iš kairės: Misiūnaitė, Grigaitytė, Miškinytė, Anužytė, Zapereckaitė, Bulgarytė, J. Gaižučio nuotrauka

RETA PROGA -- PATOGUMAS

Rasite didelį didelį pasirinkimą!

Visokių lietuviškų plokštelių, knygų, gaidų, gintaro, medžio ir odos dirbinių, rankdarbių ir kitų prekių, kurios primena Lietuvą.

Siuntinių siuntimas į visas pasaulio šalis. Tose pat patalpose yra net trys krautuvės, kuriose rasite visas prekes tinkamas siuntimui, pav.: mėsą, žuvis, paltams, kostiumams, suknelėms, laikrodžius, rašo-

mas mašinas su lietuviškais raidiniais, siuvas, mašinas, akordeonus ir kitus muzikos instrumentus. Visų prekių išvardinti neįmanoma, prašome duoti adresą, tuojau atsiųsime katalogą su visomis informacijomis.

Ką norėtumėt pirkti ar pasiūsti, prašome pirma pasiteirauti pas mus

**J. KARVELIS, 3322 So. Halsted St.,
Chicago 8, Ill. Tel. YArds 7-0677.**

Pastaba: Iš kitų miestų siuntinius taip pat siunčiame, tik prašome pranešti ką ir kam pasiūsti — apmokėsime vėliau.

Cicero tautininkai pasižada Seimui ir Dirvos jaunųjų talentų konkursui

ALTS-gos Cicero skyriaus narių visuotinis susirinkimas, vadovaujamas Broniaus Vasio, įvyko balandžio 7 d., kuriame dalyvavo ALTS-gos pirmininkas inž. Eugenijus Bartkus, Danguolė Bartkuvienė ir centro valdybos sekretorius Teodoras Blinstrubas. Jiedu nušvietė ateinančio seimo tikslus ir kvietė jame gausiai dalyvauti.

BARTKUS karštai ragino finansiniai paremti Dirvos jaunųjų talentų konkursą, o pakartotinai užklaustas, pareiškė, kad jis į ALTS-gos pirmininkus kan-

didatuoti nebegalės, nes turįs kitus asmeniškų darbo planus, kurių bendradarbiais, jis tikisi, būsią daugelis jo dabartinių bendraminčių. Jis pabrėžė, kad visada moraliai ir finansiniai remia ALTS-gą ir kiek galės jai dirbs.

BLINSTRUBAS, kuriam ALT-S-ga yra pavadusi stebėti ir studijuoti Amerikos lietuvių bendrinių organizacijų (ALT, BALF Lietuvių Bendruomenė ir t.) darbą, nurodė, kad tautinė idėja Amerikos lietuvių tarpe sparčiai kyla ir kad a.a. Antano Smeto-

nos monografija (redaguojama Aleksandro Merklio - greit išeis iš spaudos) ir tautinė deklaracija, kuri rengiama, taps tautinės ideologijos kertiniais stipniais. Blinstrubas taip pat primygtinai kvietė sparčiai dėti į Dirvos platinimo vąjį.

Tie siūlymai buvo sutikti ir priimti entuziastiškais plojimai. Nutarta neatidėliojant juos vykdyti.

GAIGALAITĖ, neseniai iš Lietuvos atvykusi studentė, suklėt patį didžiausį susirinkusiųjų susidomėjimą. Ji buvo apiberta dalyvių (daugiausia Blinstrubas ir Jonas Vasaitis) klausimais ir nei kiek nedvejodama davė labai apsvaistytus atsakymus. Jos tėvas yra vienas iš pačių aktyviausių narių ir jo žygiai atkvičiant iš Lietuvos žmoną ir dukrą, susirinkusiųjų buvo aukštai įvertinti.

Į ALTS-gos seimą išrinkti šie atstovai: Jonas Vasaitis -- buvęs "Minties" redaktorius ir leidėjas Vokietijoje, inž. Jonas Variakojis, savanoris Variakojos sūnus ir pirmutinis Cicero skyriaus pirmininkas, ir Jonas Činkus, daug pastangų padėjęs paremti Dirvos jaunųjų talentų konkursą.

Po to skyriaus valdyba pakvietė svečius ir narius vaišių, per kurias vyko tolimesni svarstymai ir kuriose dalyvavo pats pirmininkas Bronius Vasis, Jonas Vasaitis, Petkūnas ir ponė Petkūnienė, Šulaitis, inž. Trinka, Danguolė Bartkuvienė, Gaigalas ir kt.

Dvi pastabos. Dauguma kalbų sukėsi apie tai, "kodėl aš esu

TAI BUVO PRIEŠ 11 METŲ... Istorinė nuotrauka iš tarpklubinių krepšinio rungtynių Kanadoje 1950 m. tarp Toronto Vyčio ir Hamiltono Kovo komandų. Daugumas tų sportininkų jau pasitraukė iš aktyvaus sportinio gyvenimo, užleisdami vietą naujai užaugusiai sportininkų šeimai, bet kiti dar ir dabar tebetalkina. Nuotraukoje atpažinti (iš kairės) Baronas, Beržanskis, Dramantas, Žukas, Miežitis, Mackevičius, Bulionis, Mickūnas, Ignatavičius, Šapočkinas, Kudaba, Duliūnas, Panavas, Paltorokas.

LIETUVIŠKI SČIRIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪSIOS RŪKYTI KUMPIAI, DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No. Street City State

tautininkas šiandien?" Antras dalykas. Tik du dalyviai atvyko su žmonomis: Bartkus ir Petkūnas. Kodėl kiti paliko žmonas namuose? Negerai.

Cicero skyriaus valdybą sudaro šie veikėjai: Bronius Vasis -- pirmininkas, Kazys Sruoga -- vicepirmininkas, Petkūnas -- sekretorius, inž. Trinka -- išdininkas.

Julius Šakelė

"Mano maža auka jūsų dideliam darbui..."

Antroji Amerikos ir Kanados lietuvių Dainų šventė jau ne už kalnų. Pasauliečių ir parapijiniai chorai Dainų šventės repertuarą jau baigia išmokti. Dainų šventės rengimas suklėdė džiunglas nuotaikas lietuvių choruose ir padidino choristų gretas. Garbės, mišraus, vyrų ir moterų chorų dirigentai jau pakviesti ir gautas jų sutikimas. Didelė darbo našta jau nugailėta, bet dar didesnė darbo našta -- finansinė našta -- dar prieš akis. Ji bus nugailėta visų lietuvių bendromis pastangomis. Iš visų Amerikos ir Kanados kampų ir kampelių suvežti į Chicago per 1000 dainuojančių lietuvių jaunimo ir apmokėti pusę kelionės išlaidų yra didelė našta. Dainų šventės komiteto vicepirmininkas ir išdininkas Teodoras Blinstrubas lietuvių spaudos konferencijoje paryškino, kaip su lietuvių visuomenės talka ir aukomis ir finansinė našta bus nugailėta.

--Antrosios Dainų šventės komitetas įsipareigojo visiems atvykstantiems chorams padengti pusę kelionės išlaidų. Įsipareigojimas būtinas, nes negalima reikalauti, kad dainuojantis lietuvių jaunimas Dainų šventei aukotų ne tik poilsio valandas, bet ir pinigų. Šios Dainų šventės išlaidos bus didesnės, nes atvyksta chorų iš tolimesnių vietų. Pajamos už parduotus bilietus gali būti nepakankamos dėl dviejų priežasčių: krašte siaučianti bedarbė vertė piginti bilietų kainas, kas sumažins pajamas už parduotus bilietus. International Amphitheatre salė didelė, talpina keliolika tūkstančių klausytojų, bet bent 3000 - 4000 vietų teks panaikinti -- ten bus įrengta estrada daugiau kaip tūkstančiui dainininkų.

--Aukų rinkimas Dainų šventės reikalams yra būtinas, kad užtikrintus Dainų šventės pasisekimą. Pirmosios Dainų šventės aukos prašoko 5000 dol. Ar liks lietuvių visuomenė nepasikeitusi ir dabar?

Aukos renkamos per Lietuvių Bendruomenės apylinkes. Sudarytas Dainų šventės Rėmėjų Komitetas, kuriam pirmininkauja žinomas bankininkas John Pakel, sr. Gabus finansininkas J. Pakel yra daug nusipelnęs rengiant pirmąją dainų šventę ir pirmąją tautinių šokių šventę.

Pradėjusios plaukti aukos yra trijų rūšių: LB apylinkės renka

aukas savo apylinkėse (čia pirmoji atsiliepė Columbus, Ohio, LB apylinkė), kitur LB apylinkės aukoja iš savo turimų išteklių, atsiliepia pavieniai asmenys, Kun. V. Dabušis iš Brooklyn pirmasis atsiuntė 25 dol. auką, pažymėdamas, jog "tai maža mano auka Jūsų dideliame darbe". Dainų šventės komiteto pirmininkas prel. Ig. Albavičius įteikė 100 dol. auką. Tai didžiausia vieno asmens auka. Tai graži darbo pradžia.

Baigdamas Teodoras Blinstrubas išreiškė viltį, jog su lietuvių visuomenės jautria parama, Dainų šventės finansinis planas bus pilnai įgyvendintas. Nors ir pastebimas visuomenės nuo lietuviškųjų reikalų atšalimas, betgi Dainų šventė ne eilinis reikalas, lietuviškoji visuomenė lietuvių dainuojančio jaunimo neužmirš ir jam pagelbės. O toji pagalba bus didelė, jei visi pirks bilietus, juos platins, į Dainų šventę bus rengiamos ekskursijos, jei visuomenė šventės reikalams aukos. Tada Dainų šventė tikrai pavirs didinga visų lietuvių švente.

St. Dns.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvulių, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

**PAULINA MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24**

jis: Hmmm... ekstra telefonai... žinau, kad jau ilgą laiką Jonė nori miegamajame telefono... visada galvojau, kad virtuvės sieninis telefonas būtų patogus... žinoma, jos didžiausias bėginėjimas yra iš skalbimo kambario... ten sutauptyt žingsnius... hmmm... tas naminis telefonas viską sutvarkytų... jai tai patiktų... reikia pagalvoti... man ir reikia užsisakyti tą darbo kambario telefoną...

ji: Koks geras namams telefonų idėjų pasirinkimas... nežinojau... klausyk, tas naujas skambutis būtų puikus... skambėjimas nepažadintų kūdikio... visad norėjau mėlino miegamojo telefono... dabar galiu gauti Princesės telefoną... virtuvės telefonas būtų gerai... taip pat ir skalbimo kambario telefonas... hmmm... kaip tik tiktų geltonas... Jis toks tylus... turbūt jis galvoja apie savo darbo kambario telefoną...

SPALVOTI TELEFONAI ...dadėkite spalvą savo namui iš 8 spalvų pasirinkimo.	SIENOS TELEFONAI ...yra patogūs. Nesimaišo, bet visad pasiekiamas.	THE PRINCESS ...gražiausias iš gražiausių. Mažas! Gražus! Šviečias!	ANTRA LINIJA ...ne ekstra telefonas, bet antra telefono linija.	GARSO KONTROLE ...telefonas, kuris padeda neprigirdintiems.
ASMENINIAI ĮRAŠYMAI ...telefono knygoje įrašyti šeimos nariai -- asmeniškai.	NAMŲ TELEFONAS ...pilna namų sistema su amžina garantija.	NAUJAS SKAMBUTIS ...naujausias įrenginys telefonų skambučiuose. Smėlinis ir baltas.	DĖL PILNŲ INFORMACIJŲ ...Pamatykite šiuos ir kitus namų telefonų gaminius "HELLO", kuris yra drauge su jūsų balandžio sąskaita. Tada "pasirinkite vietą" jūsų namuose ir "pasirinkite telefoną", kuris geriausiai patinka. Pasinaudokite daėtu praktiškumu ir patogumu modernių telefonų. Tik pašaukite OHIO BELL per mūsų Spring Phone of Values ar paklauskite vyro su telefono sunkvežimiu. OHIO BELL 622-9900	

Padėkit išrinkti pačius
geriausius pianistus

1961 m. balandžio 29 d. DIRVA RENGIA JAUNŲJŲ PIANISTŲ KONKURSO

KONCERTA

KONCERTAS ĮVYKS SLOVENIAN AUDITORIUM, 6417 ST. CLAIR AVE., CLEVELANDE.

VISUS KVIČIAME Į KONCERTĄ GAUSIAI ATSLANKYTI

PO KONCERTO ŠOKIAI.

Koncerto pradžia 6 val. 30 min.

VEIKS TURTINGAS BUFETAS.

BILJETUS IŠ ANKSTO ĮSIGYKIT DIRVOJE, KAD TURĖTUMET GERESNĘ VIETĄ

SALAMANDER PASAULINĖ BATŲ ĮMONĖ

CLEVELANDE ir apylinkėse

Salamander batų gamybos bendrovė jau prieš Antrąjį pasaulinį karą buvo tapusi pasauline įmone, gaminusi batus ne tik Vokietijai, bet eksportavusi į užsienius, ypač į Rytų ir Centro Europą. Salamander turėjo įsteigusi skyrius Kaune, Klaipėdoje, Rygoje, Varšuvoje, Budapeste ir kitur.

Per karą Salamander įmonės buvo sunaikintos, bet greit atsistatė ir su kasdienia 50,000 porų batų gamyba pasidarė didžiausiu batų fabriku Vakarų Europoje. Per trumpą laiką Vokietijoje buvo atidarytos 700 krautuvių, kurių kiekviena savo didumu ir puošnumu neturi sau lygių pasaulyje. Pavyzdžiui, Berlyne esančioji Salamander batų krautuvė užima kelių aukštų pastatą, o Koelno krautuvėje klientus aptarnauja virš 200 tarnautojų.

Laikui bėgant ir pareikalavimui didėjant nauji Salamander batų fabrikai buvo atidaryti Pflace, Šveicarijoje ir praėjusiais metais batų madų centre Italijoje, kur gaminami tik liuksiniai moterų batai.

Praradusi rinką Rytų Europoje, Salamander susirado naujų rinkų Vakaruose. Praeitais metais Paryžiuje buvo atidaryta kelių aukštų batų krautuvė. Salamander bendrovė pasidarė ne tik pasauline batų prekybos įmone, bet ir batų madų formuotoja.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Kanadoje Salamander bendrovė turi apie 30 krautuvių, beveik visos jos dar nedidelės. Pardavimo galimybės Amerikoje yra labai ribotos, nes svarbiausioji kliūtis yra skirtingas amerikiečių gyvenimo būdas. Europiečiai savo rūbinėje turi žymiai mažiau rūbų ir batų, kad stengtųsi viską turėti aukštos kokybės. Amerikoje priešingai — žmonės, ypač moterys, turi žymiai daugiau rūbų ir batų, daugumoje pigių, blogos kokybės. Tokiu būdu Amerikoje batų gamyba bazuojasi pigiais batais.

Pavyzdžiui, Clevelande, kur yra keli šimtai batų krautuvių, yra tik kelios krautuvės, kuriose galima pirkti batus aukštos kokybės. Tokiu būdu ir Salamander bendrovė su savo aukštos kokybės batais, nors jų kaina ir žemesnė negu tos pačios kokybės Amerikoje gaminti batai, nepajėgė dar užkariauti batų rinkos.

(bg)

• Kol bus sutvarkyti steigiamojo Lietuvių Fondo teisiniai pagrindai, LB Centro Valdyba fondui siunčiamas sumas deda į specialiai atidarytą einamąją sąskaitą Clevelando lietuvių banke — The Superior Savings and Loan Association. Sąskaitos Nr. 20656.

CV vicepirm. inž. P. J. Žiūrys įmokėjo \$25.00 kaip fondo šimtininko dalį.

• Vyskupo M. Valančiaus lituanistinės mokyklos tėvų komiteto balandžio 8 d. suruoštas Lietuvių salėje vakaras paliko malonų prisiminimą.

Geriausios programos numeris buvo mokinių tėvų okteto atliktos dainos, diriguojant Čiurlionio ansamblio vadovui Alfonsui Mikulskiui. Šio okteto dalyviai, būvę ar tebesą Čiurlinio ansamblio nariai, jaunį vyrų su gerais balsais. Vakaro dalyviai nesigailėjo jiems aplođismentų.

Mielos buvo kanklininkės, jaunos mergaitės, mokomos skambinti kanklėmis vadovės O. Mikulskienės. Jos sudarė grupę iš 15 mergaičių. Jų paskambintas dainas klausytojai šiltai įvertino. J. Gailiūšytės jaunų šokėjų grupė atliko kelius šokių. Žiūrėdamas į šokančias mergaites nuo 6 iki 12 metų stebėjau, kai šokant

MERVIN B. FRANCE, Society National Bank prezidentas, ir Richard Wade, kasininko asistentas, peržiūri užsienietiškų pinigų pakelius. Šie užsienietiškų pinigų pakeliai yra naujausias Society National Bank patarnavimas. Keliautojai į užsienį banke galės gauti 10 dolerių vertės eilės valstybių pinigų, kurie keliautojams sudarys didelį patogumą. Pagal patyrimus, kiekvienas keliautojas turi turėti nedidelę sumą užsieninių pinigų, kurie pirmąją minutę jam gali būti labai reikalingi.

jos pajėgė išlaikyti ir ritmą ir taktą. Jos buvo žiūrovų mieliai sutiktos ir palydėtos.

Programa neplati ir gana kukli, bet veikė žiūrovus ir klausytojus ypatingai tuo, kad ją išpildė mūsų jaunoji

priaugančioji karta, belaukiant lituanistinės mokyklą, o okteto dalyviai — šios mokyklos mokinių tėvai tikrai galėjo didžiuliuoti, kad šalia jų dalyvauja programoje ir jų vaikai.

Miela, kad O. ir Alf. Mikulskiai, savo darbu prisideda lietuvių skiepyjime mūsų priaugančiai kartai, be nuolatinio darbo Čiurlionio ansamblyje. Visi suprantame, kad lituanistinės mokyklos atlieka lietuvių išlaikyme pagrindinį darbą. Bet ne visi žinome, kaip sunku tų mokyklų tėvų komitetams tą darbą išlaikyti nesustojant. Visur svarbi problema surinkti pakankamai lėšų tų mokyklų darbui. Nors tėvai, kurių vaikai lanko tas mokyklas, už savo vaikų mokslą moka į metus po 15 dolerių už kiekvieną vaiką, bet tėvų mokesčiai nepadengia visų būtinų tų mokyklų išlaikymo išlaidų. Be to nelengva esą tėvų komitetams surinkti ir tuos mokesčius. Esą tėvų, kurie atsisako tą mokesť mokėti, teisingamiesi, kad šiame krašte pradžios mokslas nemokamas!...

Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos tėvų komitetas, kurį sudaro V. Balasaitis — pirm., ir nariai A. Sušinskas, Gailiūšienė, Šarkauskienė ir K. Marcinkevičius šį vakarą suruošė tikslu, kad sutelktų moky-

klai papildomų lėšų. Vakaras bus davęs gryno pelno apie 500 dolerių. Už parduotus bilietus surinkta 250 dolerių, virš 250 dolerių gauta iš aukų. Prisidėjo ir bufetas, kad padengus visas rengimo išlaidas.

Šiai mokyklai didelė talpa, kad šv. Jurgio parapijos kleb. kun. Bartis leidžia naudotis parapijos mokyklos patalpomis nemokamai.

Šią lituanistinę mokyklą dabar lanko 163 vaikai. Be jos Clevelande veikia ir ant- ra lituanistinė mokykla prie Naujosios parapijos. Ten vaikų yra apie 100.

Šv. Jurgio lituanistinei mokyklai dabar vadovauja, ir labai sėkmingai, A. Gailiūšis. Šioje mokykloje mokytojauja 10 mokytojų.

Jauniausia jų tarpe ir labai mokinių mėgiama J. Gailiūšytė. Ji dėsto lietuvių kalbą. Mėgiama ir aukštai vertinama ir kiti mokytojai. Juk jų čia dirbamas darbas — pasišventimo darbas.

Steponas Nasvytis

• Parduodama delikatesų krautuvė. Netoli Sv. Jurgio parapijos bažnyčios. \$40000 pajamų per metus. Į šiaurę nuo Superior. 6 kamb. 2 garažai. Kaina prieinama.

Šv. Jurgio parapijos rajone 3 šeimų — 15 k. namas. 2 garažai. Sklypas 50x170. Savininkas išsikelia iš miesto.

Globokar Realty

986 E. 74 St. HE 1-6607 (42)

Metropolitan Opera Public Hall • April 24 through 30

April 24, Eve.: AIDA
April 25, Eve.: RIGOLETTO
April 26, Eve.: TURANDOT
April 27, Eve.: MANON LESCAUT

April 28, Eve.: LA BOHEME
April 29, Mat.: THE ELIXIR OF LOVE
APRIL 29, Eve.: LA TRAVIATA
April 30, Mat.: MARTHA

Tickets \$2, \$3, \$4, \$5, \$6, \$7, \$8, \$10, \$12 — No Tax

NORTHERN OHIO OPERA BOX OFFICE
UNION COMMERCE BANK — EUCLID AT 9th

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

SAVE BY MAIL
POSTAGE PAID BOTH WAYS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

DEPOSITS MADE BY APRIL 20
EARN INTEREST FROM APRIL 1

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue.
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Praeitą sekmadienį Lietuvių Prekybos Namuose Clevelande, Salamander atstovas B. Gražulis suruošė batų parodą, kurioje buvo išstatyta apie 100 modelių, daugiausiai vasarinių batų. Paroda susidomėjimas buvo didelis. Negavę progos pamatyti parodos, gali visad užėti į Salamander batų atstovybę — krautuvę 3325 Lorain Avenue, Clevelande, kur ras nusipirkti labai geros kokybės žemomis kainomis iš Vokietijos importuotus Salamander batus. Nuotraukoje: Salamander atstovas B. Gražulis prie išstatytų parodoj batų.

Dirvos nuotrauka

